

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért az előterjesztés jelen formájában nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt tervezet valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

2018. évi ... törvény
egyes büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról

1. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény módosítása

1. §

(1) A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 266. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Minősített adattal visszaélés miatt – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – büntetőeljárásnak

a) a minősített adat védelméről szóló törvényben az adott adatfajta minősítésére jogosult személy,

b) a minősített adat védelméről szóló törvény alapján a minősítői jogkörét átruházó személy,

c) a minősítésre jogosultat foglalkoztató szerv vezetőjének, vagy

d) a minősítésre jogosultat foglalkoztató szervet irányító miniszter feljelentése alapján van helye.”

(2) A Btk. 266. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény 4. § (1) bekezdés *a)-e)*, *g)-h)*, *j)*, *k)* és *l)* pontjában meghatározottak által elkövetett minősített adattal visszaélés miatt a büntetőeljárás megindítását a legfőbb ügyész rendeli el.”

2. §

A Btk. 319. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„319. § (1) A 314-315. §, a 316/A. § és a 318. § alkalmazásában terrorista csoport a három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja terrorcselekmény elkövetése.

(2) A 316/A. §, a 318. § és a 318/A. § alkalmazásában anyagi eszközön a terrorizmus leküzdése érdekében egyes személyekkel és szervezetekkel szemben hozott különleges korlátozó intézkedésekről szóló, 2001. december 27-i 2580/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikk 1. pontjában meghatározott eszközöket, jogi dokumentumokat és okiratokat kell érteni.”

3. §

Hatályát veszti a Btk. 318/B. §-a.

2. Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény módosítása

4. §

Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EÜtv.) 7. §-a a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Az ügyészség engedélyével a terhelt őrizetének elrendelése mellőzhető, vagy az elrendelt őrizet megszüntethető, ha a terhelt

a) Magyarországon tényleges tartózkodási hellyel rendelkezik,

b) a terhelt személyi és családi körülményeire, a bűncselekmény jellegére, a végrehajtandó szabadságvesztés vagy alkalmazandó intézkedés mértékére, a terhelt elfogásának körülményeire figyelemmel megállapítható, hogy a jelenléte a bírósági tárgyaláson az őrizet elrendelése nélkül is biztosítható, és

c) a rendelkezésre álló adatok alapján megtagadási ok valószínűsíthető.”

5. §

Az EUTv. 9/A. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A bíróság az (1) bekezdésben meghatározott ideiglenes átadási bűnügyi felügyelet elrendeléséről szóló határozatában előírja, hogy a rendőrség a kényszerintézkedés előírásainak megtartását a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszközzel is ellenőrizze. A bíróság a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz telepítésének technikai feltételeit az elrendelést megelőzően tisztázza. Ideiglenes átadási bűnügyi felügyelet elrendelése esetén óvadék alkalmazásának nincs helye.”

6. §

Az EUTv. 13. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A bíróság megtagadja az európai elfogatóparancs végrehajtását, ha megtagadási ok áll fenn. A bíróság az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadásáról az iratok alapján is dönthet.”

7. §

(1) Az EUTv. 12. alcíme helyébe a következő alcím lép:

„12. Tárgyak lefoglalása és átadása, a terhelt kihallgatása”

(2) Az EUTv. 24. §-a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A kibocsátó tagállam igazságügyi hatóságának megkeresésére a bíróság vagy az ügyészség a terheltet kihallgatja. A megkeresésre és annak teljesítésére a IV. és a IV/A. Fejezetben foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a teljesítés során az európai nyomozási határozatot alkalmazó tagállamok vonatkozásában nincs szükség a 18-19. számú mellékletek szerinti formanyomtatványok alkalmazására.”

8. §

Az EUTv. I. Fejezete a következő alcímmel egészül ki:

„12/A. Megjelölés elhelyezésével kapcsolatos eljárás

24/A. § (1) Ha a bíróság az európai elfogatóparancs végrehajtását megtagadja, a 2012. évi CLXXXI. törvény 1. § 12. pontja szerinti SIRENE Irodánál (a továbbiakban: SIRENE Iroda) a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és

használatáról szóló, 2006. december 20-i, 1987/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti információs rendszerben (a továbbiakban: SIS II rendszer) az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó figyelmeztető jelzéshez megjelölés elhelyezését kezdeményezi.

(2) Ha a bíróság a SIRENE Irodától kapott tájékoztatás alapján megállapítja, hogy a SIS II rendszerben elhelyezett figyelmeztető jelzés tekintetében az európai elfogatóparancs megtagadási oka áll fenn, megjelölés elhelyezését kezdeményezheti.

(3) Ha a SIRENE Iroda arról tájékoztatta a bíróságot, hogy a SIS II rendszerben elhelyezett figyelmeztető jelzéshez megjelölés elhelyezését kezdeményezte, a bíróság

a) a megjelölés kezdeményezését – határozat hozatala nélkül – tudomásul veszi, ha a figyelmeztető jelzés tekintetében megtagadási ok áll fenn, vagy

b) a SIRENE Irodát a megjelölés visszavonásának kezdeményezésére hívja fel.

(4) A bíróság a (2)-(3) bekezdés esetén az iratok alapján jár el, döntése ellen jogorvoslatnak nincs helye. A bíróság eljárása során a 10. § rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni azzal, hogy a bíróság a kiegészítő információt a SIRENE Iroda útján is kérheti.”

9. §

Az EUTv. 124/C. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az ideiglenes végrehajtási letartóztatás helyett, az (1)-(5) bekezdés megfelelő alkalmazásával a terhelt ideiglenes végrehajtási bűnügyi felügyelete is elrendelhető, ha a terhelt Magyarországon tényleges tartózkodási hellyel rendelkezik, és személyi, családi körülményeire, a végrehajtandó szabadságvesztés vagy alkalmazandó intézkedés mértékére és a terhelt elfogásának körülményeire figyelemmel megállapítható, hogy a büntetés végrehajtásának megkezdése ideiglenes végrehajtási letartóztatás elrendelése nélkül is biztosítható.”

10. §

Az EUTv.

a) 5. § (3) bekezdésében a „letartóztatását rendeli el” szövegrész helyébe a „letartóztatását, ideiglenes végrehajtási bűnügyi felügyeletét rendeli el” szöveg,

b) 7. § (6) bekezdésében az „(1)-(4) bekezdést” szövegrész helyébe az „(1)-(5) bekezdést” szöveg, a „2012. évi CLXXXI. törvény 6. § (1) bekezdése” szövegrész helyébe a „2012. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: 2012. évi CLXXXI. törvény) 6. § (1) bekezdése” szöveg,

c) 8. § (1) bekezdésében az „A Fővárosi Törvényszék” szövegrész helyébe a „Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a Fővárosi Törvényszék” szöveg,

d) 8. § (3) bekezdésében az „a terhelt elfogása” szövegrész helyébe az „a terhelt őrizetének elrendelése” szöveg,

e) 9. § (1) bekezdésében az „A bíróság az” szövegrész helyébe az „A bíróság az európai elfogatóparancs végrehajtása tárgyában tartott tárgyaláson az” szöveg,

f) 25. § (2) bekezdésében a „92/A. §-ban” szövegrész helyébe a „92. §-ban” szöveg,

g) 63/D. § (4) bekezdésében a „tikár” szövegrész helyébe a „titkár” szöveg,

h) 123. § (1) bekezdés a) pontjában a „büntetőeljárás lefolytatásához” szövegrész helyébe a „büntetőeljárás lefolytatásához, valamint az egyéb bűncselekmény miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtásához” szöveg lép.

11. §

Hatályát veszti az EÜtv.

- a) 5. § (1) bekezdés f) pontjában az „a büntetőeljárás során” szövegrész,
- b) 9. § (3) bekezdése.

3. A Schengeni Információs Rendszer második generációja keretében történő információcseréről, továbbá egyes rendészeti tárgyú törvények ezzel, valamint a Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról szóló 2012. évi CLXXXI. törvény módosítása

12. §

A Schengeni Információs Rendszer második generációja keretében történő információcseréről, továbbá egyes rendészeti tárgyú törvények ezzel, valamint a Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról szóló 2012. évi CLXXXI. törvény 17. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Ha a rendelkezésre álló adatok alapján a 6. § szerinti figyelmeztető jelzéssel összefüggésben megtagadási ok állapítható meg, erről a SIRENE Iroda tájékoztatja a Fővárosi Törvényszéket. Késedelmet nem tűrő esetben, vagy ha kötelező megtagadási ok állapítható meg, a SIRENE Iroda a külföldi állam által elhelyezett figyelmeztető jelzéshez megjelölés csatolását kezdeményezi, és erről a Fővárosi Törvényszéket tájékoztatja.”

4. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény módosítása

13. §

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) a 61/D. §-t követően az alábbi alcímmel egészül ki:

„Próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése

61/E. § (1) A pártfogó felügyeleti magatartási szabályok súlyos megszegése miatt a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendeléséről, a büntetés-végrehajtási bíró az ügyészség indítványára az elítélt meghallgatása után határoz.

(2) Az eljárást az elítélt lakcíme, illetve tényleges tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le.

(3) A próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását elrendelő végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.

(4) Ha a próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását nem rendelik el, a bűnügyi költséget az állam viseli.

(5) A büntetés-végrehajtási bíró a szabadságvesztés megkezdésére fontos okból halasztást engedélyezhet. A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.”

14. §

(1) A Bv. tv. 188. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„188. § (1) A szabadságvesztésre ítélt feltételes szabadságra bocsátható, ha

- a) a határozott ideig tartó szabadságvesztésnek a bíróság által meghatározott részét vagy az életfogytig tartó szabadságvesztésnek a bíróság által meghatározott tartamát letöltötte, és
- b) alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető.”

(2) A Bv. tv. 188. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feltétel szempontjából a büntetés-végrehajtási bíró különösen

a) az elítélt által elkövetett bűncselekményt, a kiszabott büntetés tartamát és a büntetésből még végrehajtásra váró részt,

b) az elítélt büntetés végrehajtása alatt tanúsított magatartását,

c) a bűncselekménnyel okozott hátrány jóvátételét eredményező vagy azt célzó magatartását,

d) a törvénytisztelő életmód folytatására vonatkozó készségét vizsgálja.”

15. §

A Bv. tv.

a) 10/B. § (5) bekezdésében az „A kifizetés történhet” szövegrész helyébe az „A kifizetés” szöveg, a „készpénzben.” szövegrész helyébe a „készpénzben történik.” szöveg,

b) 84. § (7) bekezdésében a „bv. bíró” szövegrész helyébe a „büntetés-végrehajtási bíró” szöveg,

c) 188. § (2) bekezdésében az „előtt három hónappal” szövegrész helyébe az „előtt legalább két hónappal” szöveg, a „büntetés-végrehajtási bírónak.” szövegrész helyébe a „büntetés-végrehajtási bírónak, és ha a feltételes szabadság tartama a két évet eléri, csatolja az elítélt által megjelölt letelepedés helye szerint illetékes a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő által készített környezettanulmányt.” szöveg,

d) 313. § (5) bekezdésében a „megváltoztatásának indítványozására az ügyészségnek” szövegrész helyébe a „megváltoztatására a büntetés-végrehajtási bírónak” szöveg,

e) 314. § (3) bekezdésében az „ügyészség a bíróságnál” szövegrész helyébe az „ügyészség a) b) pontban meghatározott esetben a büntetés-végrehajtási bírónál, a c) d) pontban meghatározott esetben az alapügyben elsőfokon eljáró bíróságnál” szöveg,

f) 424. § (2) bekezdésében az „ideiglenes” szövegrészek helyébe az „előzetes” szöveg,

g) 424. § (3) és (4) bekezdésében az „ideiglenes” szövegrész helyébe az „előzetes” szöveg,

h) 424. § (7) bekezdésében a „gyógykezelés” szövegrész helyébe a „kényszergyógykezelés” szöveg lép.

16. §

Hatályát veszti a Bv. tv. 305. § (2) bekezdésében az „– és a soron következő római számmal ellátott –” szövegrész.

5. Záró rendelkezések

17. §

Ez a törvény 2019. január 1-jén lép hatályba.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított meg a minősített adattal visszaélés büntetőjogi tényállásának szabályozása tekintetében, és egyben felhívta a jogalkotót a hatályos szöveg 2018. december 31-éig történő kiegészítésére, pontosítására. Az Előterjesztés a Büntető Törvénykönyv módosításával e kötelezettségnek kíván eleget tenni. Ezen túlmenően a Kúria joggyakorlat-elemző tevékenységének eredményeként megállapított hiányosság orvoslására is sor kerül azáltal, hogy a legalább két évet elérő feltételes szabadság esetén a törvény kötelező jelleggel előírja a bv. intézet számára, hogy a büntetés-végrehajtási bíróhoz benyújtott előterjesztéshez környezettanulmányt is csatoljon.

A feltételes szabadságra bocsáthatóság során mérlegelendő szempontok tekintetében a jogalkalmazás nem egységes. A jogbiztonság erősítése céljából, az egységes jogalkalmazás biztosítása érdekében az Előterjesztés törvényi szinten rögzíti a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezésének fő szempontjait.

A próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának a pártfogói magatartási szabályok megszegése miatti utólagos elrendelése, jellegét a büntetés-végrehajtás szakaszához tartozik, ezért indokolt ennek az eljárásnak a szabályait a Bv. tv-ben szerepeltetni és a hatáskört a büntetés-végrehajtási bíróra telepíteni. Az Előterjesztés a szükséges rendelkezéseket új alcím alatt iktatja be a büntetés-végrehajtási kódexbe.

Az Előterjesztés mind a Btk., mind a büntetés-végrehajtási kódex tekintetében elvégzi azokat a technikai módosításokat, amelyek a megfelelő jogértelmezést és bírói gyakorlat egységesítését szolgálják.

Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásról szóló kerethatározatnak, illetve az Európai Unió Bírósága legújabb joggyakorlatának való megfelelés érdekében módosításra kerül a SIS II. tv. és az EUTv. A módosításokra az uniós jognak való megfelelés érdekében van szükség úgy, hogy az ne járjon a személyi szabadság szükségtelen elvonásával. A hatályos szabályozás alapján ugyanis a SIRENE Iroda az európai elfogatóparancs alapján elrendelt schengeni körözéshez (figyelmeztető jelzéshez) kezdeményezheti megjelölés elhelyezését (amely alapján Magyarországon nem fogják el és állítják bíróság elé a körözött személyt). Az uniós előírások szerint azonban a megjelölés elhelyezéséhez igazságügyi kontrollra van szükség, erre tekintettel az előterjesztés előírná a Fővárosi Törvényszék bevonását ebbe a folyamatba. Továbbá az uniós jog alapján minden megküldött európai elfogatóparancs végrehajtásáról határoznia kell a végrehajtó igazságügyi hatóságoknak (Magyarországon elsőfokon a Fővárosi Törvényszéknek, másodfokon a Fővárosi Ítéltáblának). Ennek az előírásnak való megfelelést biztosítani kell úgy, hogy az ne járjon a személyi szabadság szükségtelen elvonásával. A javasolt módosítás alapján a Fővárosi Törvényszék – a konkrét átadási ügy sajátosságait figyelembe véve – rugalmasabb eszközöket kapna a kezébe a személyi szabadság korlátozásnak eldöntése során, megfelelően ezzel a szükségesség és arányosság alkotmányos követelményének.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

Az Alkotmánybíróság 7/2018. (VII. 5.) AB határozatában megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 266. § (2) bekezdésében a minősítésre jogosult szerv vagy személy kizárólagos feljelentési joga megállapításával nem az alkotmányos követelményeknek megfelelően szabályozta a minősített adattal visszaélés miatti büntetőeljárás megindítását és az állami büntetőigény érvényesítését. A szabályozás ugyanis jelen formájában ahhoz az anomáliához vezet, hogy amikor az adott bűncselekményt a minősítő követi el, a büntetőeljárás megindítására kizárólag az elkövető feljelentése alapján kerülhet sor. Mivel ilyen esetekben a feljelentésre jogosult maga az, aki a bűncselekményt elköveti, az eljárás megindítására nem fog sor kerülni, ami így azt eredményezi, hogy az állam tartalmilag lemond a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvényben (a továbbiakban: Mavtv.) konkretizált közérdek védelméről. Erre figyelemmel szükségessé vált a minősített adattal visszaélés tényállásának módosítása.

A módosítás révén a tényállás kibővíti a feljelentésre jogosultak körét. Így abban az esetben, ha ez értelmezhető, az adott adatfajta minősítésre jogosult szerven vagy személyen kívül a minősítői jogkörét a Mavtv. 4. § (2) és (3) bekezdése alapján átruházó szerv vagy személy, a minősítésre jogosultat foglalkoztató szerv vezetője, valamint a minősítésre jogosultat foglalkoztató szervet irányító miniszter is jogosulttá válik feljelentést tenni a minősített adattal visszaélés miatt. Ilyenkor az illetékes nyomozó hatóság, illetve ügyészség a büntetőeljárásról szóló törvény általános szabályai alapján dönt a feljelentésről. A feljelentői kör így módon olyan jogalanyokkal bővül, akik vagy önmagukban is jogosultak a minősítésre, vagy a minősítési eljárásra kellő rálátással rendelkeznek, a minősített adat védelmével kapcsolatos feladatokat látnak el, vagy a minősítést végző az ellenőrzésük, felügyeletük alatt áll. Ugyanakkor a Mavtv. a minősítők között olyan jogalanyokat is felsorol, akiknél a minősítési jogosultság delegálása, a szerv vezetőjének, illetve a szervet irányító miniszternek a feljelentési jogosultsággal való felruházása nem értelmezhető. Tekintettel arra, hogy e körbe elsősorban magas rangú közjogi méltóságok, felsőbb irányítás alatt nem álló, kiemelt feladatkörrel bíró vezetők tartoznak (pl. köztársasági elnök, Országgyűlés elnöke, Kúria elnöke, alapvető jogok biztosa), szükséges egy pártatlan, kellő diszkrécionális jogkörrel bíró jogalanyt felhatalmazni arra, hogy az általuk elkövetett minősített adattal visszaélés esetén a büntetőeljárás megindításáról döntsön. Erre tekintettel a módosítás értelmében e speciális alanyi kör által elkövetett minősített adattal visszaélés esetén – tekintettel arra, hogy a (2) bekezdés általános rendelkezése alól kivett különleges esetekről van szó – bárki tehet feljelentést, a büntetőeljárás megindítására viszont a legfőbb ügyész lesz jogosult. A legfőbb ügyész e körben nem csak a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott általános szempontok szerint dönt a feljelentésről, hanem vizsgálja azt is, hogy a büntetőjogi felelősségre vonáshoz fűződő érdek, vagy a minősítéssel védett közérdek fajsúlyosabb-e, azaz az adott helyzetben a büntetőigény érvényesítése vagy az arról való lemondás mögött állnak-e nyomósabb indokok. A legfőbb ügyész érintettsége esetén a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvénynek (a továbbiakban: Be.) az ügyész kizárására vonatkozó rendelkezései (Be. 27. §), valamint az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény rendelkezései [pl. 11. § (3) bekezdés] alapján rendezett az önvádra kötelezés problematikája, ilyen esetben a feljelentés elbírálásáról, a büntetőeljárás megindításáról a legfőbb ügyész helyettes dönthet.

A 2-3. §-hoz

Az Európa Tanács Pénzmosás és Terrorizmus-finanszírozás Elleni Szakértői Bizottsága (Moneyval) 2015-2016-ban folytatta le Magyarország 5. körös országértékelését. Az ezt követő follow-up eljárásban a Moneyval megállapította, hogy az országértékelő jelentésben megfogalmazott ajánlások következményeként történt Btk. módosítás az anyagi eszköz fogalmát meghatározó értelmező rendelkezésben (318/B. §) nem hivatkozik a Btk. 316/A. §-ára. A módosítás e technikai hiányosság kiküszöbölését célozza. Tekintettel arra, hogy ily módon az értelmező rendelkezés már nem csak a terrorizmus finanszírozása, hanem a terrorcselekmény tényállása tekintetében is alkalmazandó, célszerű a szabályt az „Értelmező rendelkezés” alcím alá beilleszteni. Ennek eredményeként szükséges vált továbbá a 318/B. § hatályon kívül helyezése.

A 4-6. és 8-12. §-hoz

Az Előterjesztés az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatban módosítja a Schengeni Információs Rendszer második generációja keretében történő információcseréről, továbbá egyes rendészeti tárgyú törvények ezzel, valamint a Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról szóló 2012. évi CLXXXI. törvényt, valamint az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvényt.

A módosítás célja az, hogy egyrészt igazságügyi hatósági (bíróági) kontroll mellett, adminisztratív tehernövekedés nélkül egyszerűsödjön a SIS II. rendszerben történő megjelölés elhelyezésével kapcsolatos eljárás, másrészt annak biztosítása, hogy – különösen abban az esetben, ha az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos megtagadási ok valószínűsíthető – személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés elrendelésére csak a legszükségesebb esetben, a döntéshez elengedhetetlenül szükséges mértékben kerüljön sor. Végezetül az Előterjesztés egyértelművé kívánja tenni, hogy alapjogi indok alapján akkor is lehetőség van az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadása, ha az európai elfogatóparancs végrehajtásával a terhelt alapvető jogai a büntetés végrehajtása során sérülnének. A hatályos szabályozás pontosítását indokolja, hogy a hatályos szöveg alapján az Európai Bíróság joggyakorlatával nem egyező módon az a jogértelmezés is felmerülhet, hogy az alapjogi sérelem kizárólag a folyamatban lévő büntetőeljárás vonatkozásában értékelhető.

Az EUtv. 123. § (1) bekezdés *a*) pontjának módosítása a Tanács kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló 2008/909/IB kerethatározatának való pontosabb megfelelés szolgálja. A hatályos szabályozás alapján – az elítélt átszállításhoz való hozzájárulása esetén – a specialitás szabálya alóli kivétel szűkebb a kerethatározatban foglaltnál, így annak alapján kizárólag a büntetőeljárás lefolytatására van lehetőség az elítélt külön hozzájárulása nélkül. Emiatt, ha egy már korábban kiszabott szabadságvesztést kell végrehajtani az elítélttel szemben az átszállítását követően, úgy védi őt a specialitás szabálya, míg ha egy büntetőeljárást kell lefolytatni vele szemben, akkor nem. E megkülönböztetés szükségtelen, ezért a módosítás révén a specialitás

szabálya alóli kivétel ki fog terjedni az elítélttel szemben az egyéb bűncselekmény miatt korábban kiszabott szabadságvesztések végrehajtására is.

A 7. §-hoz

Az Európai Unió Tanácsa által 2002. június 13-án elfogadott, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásról 2002/584/IB kerethatározat (a továbbiakban: 2002/584/IB kerethatározat) 19. cikke rendelkezik arról, hogy a keresett személyt az átadásról szóló határozat meghozatal előtt a kibocsátó tagállam igazságügyi hatósága által kijelölt személy segítségével hallgatja ki a végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága. Az ennek való megfelelést az EÜtv.-nek, a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvénynek, illetve az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-én kelt egyezmény és az egyezmény 2001. október 16-án kelt kiegészítő jegyzőkönyve kihirdetéséről szóló 2005. évi CXVI. törvénynek az eljárási jogsegélyeket szabályozó rendelkezései biztosították.

A büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelés érdekében azonban az EÜtv. 2017. május 23-i hatállyal jelentősen módosult, amely alapjaiban érintette a tagállami bűnügyi együttműködés jogsegélyi formáit, a korábbi jogsegélyek rendszere átalakult, formalizáltabbá vált. Ez érintette a 2002/584/IB kerethatározat 19. cikkében foglaltaknak való megfelelést is. A terhelt határozat meghozatala előtti, a kibocsátó tagállam igazságügyi hatósága által kijelölt személy részvételével történő kihallgatása ugyanis lényegében egy klasszikus jogsegélyi együttműködési forma, amely nem azonos az európai nyomozási határozat által biztosított kihallgatási móddal, ugyanis annál közvetlenebb és gyorsabb együttműködést biztosít az európai nyomozási határozathoz szükséges formalizált eljárás (formanyomtatvány alkalmazása) nélkül.

A módosítás a fentiekre figyelemmel tehát alapvetően pontosító jellegű, célja a jogalkalmazói gyakorlat segítése és az átadási eljárások gyorsítása.

A 13. §-hoz

A 2012. évi C. törvény 87. § c) pontja alapján a felfüggesztett szabadságvesztést végre kell hajtani, ha az elkövető a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi. Ennek az anyagi jogi rendelkezésnek az eljárási szabályait korábban a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 574. §-a, a különleges eljárások keretében tartalmazta. A próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának a pártfogói magatartási szabályok megszegése miatti utólagos elrendelése, jellegét tekintve nem reparáló, hanem a büntetés-végrehajtás szakaszához tartozik, ezért indokolt ennek az eljárásnak a szabályait a Bv. tv.-ben szerepeltetni és a hatáskört a büntetés-végrehajtási bíróra telepíteni.

Az ügyészi indítványról a büntetés-végrehajtási bíró meghallgatáson határoz, ebből következően az eljárás lefolytatására bírósági titkár nem jogosult. Ha a büntetés-végrehajtási bíró a próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását nem rendeli el, az állam viseli a bűnügyi költséget.

Tekintettel arra, hogy a büntetés-végrehajtási bíró végzése elleni fellebbezésnek a fő szabály szerint nincs halasztó hatálya, azonban az indítvány tárgya a személyi szabadság elvonásával járó

jogkövetkezmény, a törvény kimondja a büntetés-végrehajtási bíró végzése ellen bejelentett fellebbezés halasztó hatályát. Ha büntetés-végrehajtási bíró a szabadságvesztés végrehajtását elrendeli, az elítélt a végrehajtás megkezdésére a halasztás engedélyezését kérheti.

A 14. §-hoz

A szabadságvesztésre ítélték esetében a feltételes szabadságra bocsátás intézménye a leghatékonyabb eszköze annak, hogy az elítélt mihamarabb elkötelezze magát a törvénytisztelő életmód folytatása mellett, segíti a társadalomba való visszailleszkedést és jelentősen hozzájárul a börtönszűfoltosság enyhítéséhez. Ez a büntetés-végrehajtási kedvezmény az elítélt számára nem automatikusan járó jogosultság, hanem a törvényi feltételek mellett is csupán adható lehetőség. A feltételes szabadságra bocsátás célja a büntetés, anyagi jogi jogszabályban meghatározott céljával átfedést tartalmaz, és bár a hatályos normaszöveg széles mérlegelési lehetőséget biztosít a jogalkalmazó számára, ennek ellenére – konkrét jogszabályi rendelkezés hiányában – adott a lehetőség egy szűk jogértelmezésre.

A bírói gyakorlat nem volt egységes abban a tekintetben, hogy a büntetés céljának megvalósulása körében vizsgálándó-e az elkövetett bűncselekmény jellege és a kiszabott büntetés vagy kizárólag a büntetés végrehajtása alatt tanúsított magatartás vehető figyelembe. A feltételes szabadságra bocsátás elsődlegesen a speciális prevenciót szolgáló intézmény, azonban nem hagyható figyelmen kívül a Btk. 79. §-a alapján, hogy a büntetés célja alapvetően a társadalom védelme, ezért nem mellőzhető ennek vizsgálata a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezéséről való döntés alkalmával sem. A büntetés-végrehajtási bíró összetett szempontrendszer alapján hozza meg döntését, melynek egységes kialakításához az Előterjesztés példálózó jellegű felsorolással kíván hozzájárulni.

Az Előterjesztés a hatályos szabályozáshoz képest egyértelművé teszi, hogy a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében való döntés meghozatalakor értékelés tárgyát kell képeznie az elkövetett bűncselekmény büntetési célokhoz, illetve az elítéltnak az elkövetett bűncselekményhez való viszonya vizsgálatának. Ez nem jelenti azt, hogy a büntetés-végrehajtási bíró felülmérlegelné vagy újraértékelné azokat a körülményeket, amelyeket a perbíró a büntetéskiszabásakor értékelt. A speciál prevenciók célok érvényesülésének vizsgálatakor az elkövetett bűncselekményt, a kiszabott büntetést és a még végrehajtásra váró tartamot együttesen kell értékelni, amely egyúttal viszonyítási alap is abban a tekintetben, hogy az elítélt a büntetés kiszabását követően milyen magatartást tanúsított. Ez utóbbi körben a megbánásnak van kiemelkedő jelentősége, melyre utalhat az, hogy az elítélt a büntetés-végrehajtása alatt tett-e bármit, amely az okozott sérelem vagy kár reparálását szolgálja a sértett irányába, ideértve a bűncselekménnyel okozott kár megtérítését, a megítélt polgári jogi igény teljesítését vagy a teljesítés megkezdését. Az Előterjesztés fenntartja a büntetés-végrehajtása alatt tanúsított magatartás értékelését, ami alatt a végrehajtás rendjének való megfelelés, vagyis a fenytések és jutalmazások, továbbá a reintegrációs programokban való előrehaladás értendő.

A törvénytisztelő életmód folytatására való készség tág kategória. Ebben a körben értékelhető az elítélt jövőbeli lakhatására, foglalkozására, életmódjára vonatkozó elképzeléseiről szóló nyilatkozata, az ezzel összefüggésben benyújtott igazolások, a meghallgatás idején beszerzett bűnügyi nyilvántartási adatok vagy a pártfogó felügyelői vélemény. Vizsgálható továbbá az elítélt

végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását követően a végrehajtás megkezdéséig illetve a kényszerintézkedések hatálya alatt töltött idő beszámítása folytán a szabadlábon lévő elítélt feltételes szabadságra bocsátásáról szóló döntésig terjedő időben tanúsított magatartása.

A törvényi szinten megjelenő mérlegelési szempontrendszer eredményeinek komplex vizsgálatának előírásával megteremthető egy egységes, a jogalkotói elvárásoknak és a megalapozott társadalmi igénynek megfelelő jogalkalmazási gyakorlat kialakítása.

A 15. §-hoz

Az Előterjesztés 15. § *a)* pontja pontosítást végez a joggyakorlatban felmerülő eltérő jogértelmezés orvoslására. A Kúria Büntető Kollégium Joggyakorlat-elemző csoportja a büntetés-végrehajtás jogterületének vizsgálatakor a feltételes szabadságra bocsátás intézményével összefüggésben tartalmazza azt, hogy a büntetés-végrehajtási bírák jellemzően nem szereznek be pártfogó felügyelői véleményt, viszont egy hosszabb tartamú szabadságvesztés esetén lényeges lehet a befogadó környezet vizsgálata is, miként erre a reintegrációs őrizetnél sor kerül. Az Előterjesztés 15. §-ának *c)* pontja ezért kötelező elemmé teszi – a legalább két évet elérő feltételes szabadság esetére – a környezettanulmány csatolását a bv. intézet előterjesztéséhez. A környezettanulmányt az elítélt által megjelölt letelepedés helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő készíti el. A joggyakorlat jelzése alapján az előterjesztés megtétele túl távoli a döntés meghozatalához képest, ezért az Előterjesztés annak időtartamát három hónapról két hónapra csökkenti.

Az Előterjesztés a 15. § *b)*, *d)* és *e)* pontjában a Bv. tv-en belüli belső koherencia megteremtése végett, a további pontokban a 2018. július 1. napjától hatályba lépett, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény fogalomhasználatához igazodó technikai pontosításokat hajt végre.

A 16. §-hoz

A végrehajtás fogyanatosítását szolgáló értesítőlap – főszabály szerint elektronikus – kiállításának és megküldésének eljárási menetében az értesítőlap egyes példányainak római számozása meghaladottá vált, a szabályozást pedig ennek megfelelően szükséges változtatni.

A 17. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezést tartalmaz.